A decorative graphic featuring two unrolled scrolls on either side of a central ornate frame. The frame contains the title text.

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמז שליט"א
לפרשת השבוע

A decorative graphic featuring a central ornate frame with horizontal lines on either side, containing the text.

פרשת בחוקותי

פרשת בחוקותי

**"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו
ועשיתם אתם"**

**אדם שנמצא בתורה לא יכול להיות גם
בדברים בטלים ולהיפך**

מובא במדרש (ויק"ר לה, א) **הָדָא הוּא דְכַתִּיב**
"חֲשַׁבְתִּי דְרַכִּי וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי אֶל עֵדְתִיךָ" (תהלים
קיט, נט) **אָמַר דּוּד רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם**
הֵייתִי מְחֻשָּׁב וְאוֹמֵר לְמָקוֹם פְּלוֹנִי וּלְבֵית דִּירָה
פְּלוֹנִית אֲנִי הוֹלֵךְ, וְהָיוּ רַגְלֵי מְבִיאֹת אוֹתִי לְבֵתִי
כְּנִסְיוֹת וּלְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת, הָדָא הוּא דְכַתִּיב
וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי אֶל עֵדְתִיךָ עכ"ל.

ובאמת צריכים להקשות ולומר, מה פירוש
וְהָיוּ רַגְלֵי מְבִיאֹת אוֹתִי, הלא דוד המלך הוא
איש משכיל, איש נבון וחכם והיה צריך לומר
ראשי מביא אותי, כי הראש קובע לאן הרגלים
ילכו. מה פירוש רגלי מביאות אותי, למה לא
אמר ראשי?

אלא אולי אפשר לבאר ולומר כך, דוד המלך היה אדם גדול וקדוש, שכל ימיו ועיתותיו היו בתורה הקדושה ובעבודת ה'. וכמו שהגמרא אומרת (ברכות ד.) שדוד המלך היה אומר שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד שלוש שעות, ואני "חצות לילה אקום להודות לך" (תהלים קיט, סב) כל חייו היו סביב התורה והקדושה. לאט לאט עם הימים, דוד המלך אמר אולי אני צריך קצת זמן לעצמי, ללכת לנוח, ללכת קצת לבתי תיאטראות, בתי קרקסאות קצת זמן לעצמי בשביל להבין יותר את החיים ולחיות יותר את החיים. אני כל היום סביב התורה והמצוות, כל היום סביבי עבודת ה' אולי אני צריך קצת זמן לעצמי,

ומתי שהוא ביקש את הזמן לעצמו, הרגלים שלו היו מביאות אותו לבית כנסיות ומדרשיות. ואז "חשבת דרכי ואשיבה רגלי אל עדתי" דוד המלך הרגיש שההרגלים הרעים באים איתו לתורה ולקדושה, ההרגלים של בתי קרקסאות

ובתני תיאטראות מביאים אותו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. ההרגלים הגשמיים שהוא ניסה ללכת אליהם, היו נכנסים איתו ומפריעים לו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, אז הוא עצר את הדברים האלה, כי אי אפשר לפסוח על שני הסעיפים.

אם אדם נמצא בתורה הקדושה הוא לא יכול להיות בדברים בטלים, אם אדם נמצא בדברים בטלים הוא לא יכול להיות בתורה הקדושה, כי הדברים הבטלים נכנסים בתוך התורה הקדושה. לכן דוד המלך מיד ניתק את זה והבין שאם דבקים בתורה, "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ" אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, ד) הדבקות בתורה זה כמו אויר לנשום, שאי אפשר רגע אחד לנשום ורגע אחד לא לנשום. אם נושם, נושם כל הזמן, ואם עוצר, נעצר.

**"אם בַּחֲקֹתַי תֵּלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם"**

לא רק שמעשיך יהיו לשם שמייים אלא
גם מעשי האנשים מסביבך

והנה רש"י האריך בעניין כפל הלשון, שהתורה הקדושה כופלת ואומרת "אם בַּחֲקֹתַי תֵּלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" וצריך להבין מדוע התורה כופלת את הלשון, וידוע כמו שהארכנו בעבר שכל תג בתורה הקדושה מדוקדק ביותר, מה כפל הלשון פה?

אלא אפשר לבאר ולומר, שלא די לו לאדם במה שהוא עצמו הולך בחוקותיו של הקב"ה ומתנהג בדרך ה', אלא האדם צריך להשתדל בכל כוחו לזכות את האחרים שגם הם ילכו בדרך ה' ויקיימו תורה ומצוות. כמו שמובא בגמרא (שבת נד:): מי שספק בידו למחות ואינו מוחה, נקרא על שמו, על כן אמר שוב "וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" שחייב אדם לעשות משמרת, גדר וסייג לתורה, להיות שומר למצוות שיתקיימו גם על ידי אחרים.

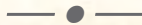
אדם שחושב שאם קיים הוא את המצוות בזה יצא ידי חובה, טועה טעות חמורה. וכמו שחז"ל אומרים (שם) פרתו של רבי אלעזר בן עזריה הייתה יוצאת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים, ודרשו ואמרו וכי רבי אלעזר בן עזריה לא הקפיד בעניין שבת, ודאי שהקפיד, אלא פרתם של השכנים של רבי אלעזר בן עזריה יצאה ברצועה שבין קרניה, ורבי אלעזר בן עזריה לא הוכיח אותם מספיק, ולכן נקרא על שמו שפרתו יצאה ברצועה שלא ברצון חכמים.

אם כך התורה הקדושה מצווה אותנו פה **"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם"** שלא די לאדם שהוא לבד מקיים את החוקים ואת המצוות, אלא יהודי חייב בכל כוחו לדאוג שגם חבריו וקרוביו ובני משפחתו, וכלל עם ישראל יקיימו את התורה ואת המצוות.

וידוע מה שהגמרא אומרת (ברכות כח:) רבי יוחנן כשחלה ובכה, שתי דרכים לפני, אחד

לגן עדן ואחד לגיהנום ואיני יודע באיזו דרך מוליכים אותי. ופירשו המפרשים כי ודאי רבי יוחנן כשלעצמו לא היה לו לירא מגיהנום, אבל חשש שאולי בניו או תלמידיו יקלקלו דרכם, והם על ידי מעשיהם יוליכוהו לגיהנום כי ברא מזכה לאבוה (סנהדרין קד). דלהפך, דהיינו דאיזה דרך מוליכים אחרים אותו.

והיינו דאמר דוד המלך "חֲשַׁבְתִּי דְרָכַי" (תהלים קיט, נט) מדוע אמר דרכיי, שתי דרכים גן עדן וגיהנום, ואיני יודע באיזו דרך מוליכים אותי הבאים אחריי. על כן "וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי" אלו הבנים והתלמידים, כמו שנאמר ברא כרעא דאבוה. "אֶל עֲדוֹתַיִךְ" כלומר על כן השתדלתי בכל עוז לפקח על הבאים אחריי ולדבקם גם הם אל עבודתך, וזה רגליי מוליכות אותי לבית המדרש. לכן האדם צריך להשתדל בכל כוחו, שכל מעשיו יהיו לשם שמיים ולא רק מעשיו, אלא לזכות את אחרים שגם הם, מעשיהם ודרכיהם יהיו בדרך ה' לשם שמיים.

**"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי
יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר"**

**שלוש הבריתות שהבטיח הקב"ה לעם
ישראל לדורי דורות**

הנה צריכים להבין, הרי לא מצאנו בתורה ברית חדשה שהקב"ה כרת עם כל אחד מהאבות, הקב"ה כרת ברית עם אבות העולם אברהם יצחק ויעקב ברית אחת, ברית בין הבתרים. וכך מובא (בראשית כו, א) **"וְהִקְמֹתִי אֶת הַשְּׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ"**, אם כך מה הן השלוש בריתות שנאמר כאן **"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר"** הרי נאמרה ברית אחת וזהו, אם כך מה הן הבריתות?

אלא אפשר לבאר ולומר, לכל אדם ואדם יש הרבה משאלות לב, כל אדם ואדם יש לו הרבה בקשות והרבה רצונות שיתקיימו איתו ועם בניו ועם משפחתו, אבל יש שלושה דברים שהם החשובים ביותר והם בניים חיים ומזונות. אלו השלושה דברים החשובים ביותר, אדם

רוצה שיהיו לו ילדים, אדם רוצה שיהיו לו חיים ארוכים, ואדם רוצה שתהיה לו פרנסה בשפע. והנה כשנסתכל על אבות העולם נראה, ששלושת האבות אברהם יצחק ויעקב כל אחד זכה במשהו אחר יותר מהשני. יצחק אבינו זכה לחיים ארוכים, החיים של יצחק אבינו היו חיים מלאים, שלמים חיים ארוכים. חי יותר מאברהם ויותר מיעקב וכן כל חייו גר בארץ ישראל, לא נרדף מארץ ישראל, לא היה צריך לברוח מארץ ישראל, ועליו נאמר "אַתְּ מְסֻפָּר יְמֵיךָ אִמְלֵא" (שמות כג, כו) היו לו חיים ארוכים, נוחים וטובים.

יעקב אבינו היו לו בנים, הקב"ה זיכה את יעקב אבינו בשתיים עשרה שבטים "שְׁבֻטֵי יִהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד) היו לו בנים צדיקים יראי שמיים, לא כאברהם אבינו שהיה לו את בני קטורה ואת ישמעאל, ולא כיצחק שהיה לו את עשיו. יעקב אבינו כל בניו היו צדיקים ומיטתו הייתה שלימה לפני הקב"ה, אז יעקב אבינו התברך בברכת הבנים.

אברהם אבינו התברך בברכת השפע והפרנסה "וה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א) שאברהם אבינו הייתה לו פרנסה מרובה והיה לו עושר גדול ביותר.

אם כך, הברכה שהקב"ה מבטיח ואומר לעם ישראל, "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר" שהקב"ה יזכור לעם ישראל את שלושת הבריתות חיים ארוכים, בנים ופרנסה. שהברכות האלה ילכו עם עם ישראל לדורי דורות, ויהיו חלק בלתי נפרד ובלתי נמנע מעם ישראל.

"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר"

הכוח של מסירות הנפש תמיד נזכר
בשמיים

צריך להקשות, מדוע בכל האבות נאמרה זכירה וביצחק לא נאמרה זכירה, "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" נאמרה זכירה. "וְאָף אֶת בְּרִיתִי

יִצְחָק" לא נאמרה זכירה, "וְאָף אֶת בְּרִיתִי אֲבָרְהֶם אֲזַכֵּר" נאמרה זכירה. מדוע ביעקב ואברהם נאמרה זכירה, וביצחק לא נאמרה זכירה?

אלא אפשר לבאר ולומר יסוד גדול, שכאשר הבנים עושים את מעשי האבות גם כן מתעוררת זכות האבות בשמיים. והנה אברהם יצחק ויעקב מסמנים שלושה עמודים, אברהם מסמן את עמוד החסד, יצחק מסמן את עמוד המסירות נפש, יעקב מסמן את עמוד התורה הקדושה. חסד ותורה לא תמיד יש בעם ישראל, יש זמנים שיש בהם חסד גדול בעם ישראל ופחות תורה, יש זמנים שיש תורה ופחות חסד, אז חסד ותורה זה תלוי בדורות ותלוי בניסיונות.

אבל מסירות נפש שזה כנגד יצחק, בכל הזמנים יש בעם ישראל "כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם" (תהלים מד, כג) חז"ל אומרים זו ברית מילה, שמוסרים נפש שמלים את הבן. כל יום שיש בריתות זה מסירות נפש, כל דבר שיהודי עושה

למען הקב"ה, כל מעשה שיהודי עושה למען הקב"ה יש בו כעין ממסירות נפש.

לכן "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" זו תורה, צריך תמיד לזכור גם בזמנים שיש בהם ירידה בתורה, "וְאָף אֶת בְּרִיתִי אֲבָרְהָם אֲזָכֹר" זה חסד צריך לזכור כי גם יש זמנים שיש ירידה בחסד, אבל את "וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק" זה תמיד אפרו מונח על גבי המזבח. תמיד עם ישראל בכל הזמנים, ובכל העיתים מוסרים נפש למען הקב"ה, ושם לא צריך זכירה כי זה נמצא תמיד בתוך עם ישראל, חקוק וטבוע בטבעם כח המסירות נפש.

"וְאִם מִשָּׁדָה אֲחֻזְתּוֹ יִקְדִּישׁ אִישׁ לַה' וְהָיָה
עֲרֹכָךְ לְפִי זֵרְעוֹ"

הילדים של האדם מעידים עליו האם
דרכו אמיתית ונכונה

והנה אפשר לבאר ולומר, כשרואים אדם שמקיים מצוה טלית נאה, אתרוג נאה, תפילין

נאות, או כל מצוה אחרת שיהודי מקיים, העולם מודד אותנו ובוחרן אותנו בשני סוגי אנשים. אנשים שאוהבים אותנו, יאמרו כמה נאים מעשיו, כמה צדיק היהודי הזה, כמה מקפיד במצוות, כמה מסור הוא לקיים את תורתנו הקדושה. אנשים אשר לא אוהבים אותנו, יאמרו כמה בעל גאווה הוא, כמה משתדל הוא להבליט את עצמו, כמה מעשים לא נאים, כמה מעשיו לא לשם שמיים. אם כך כל מעשה שעושה האדם, בוחנים אותו אוהביו לטובה, שונאיו לרעה. אם כך, איך נדע האמת אם האדם מעשיו לשם שמיים או לא, איך נדע האם דרכו דרך טובה או לא?

אלא צריך לדעת שהדרך הפשוטה היא לבדוק על האדם אם מעשיו נאים או לא להסתכל בילדים שלו, אם הילדים שלו הולכים בדרך ה' ומתנהגים בהתנהגות טובה, סימן שגם הוא בראשית דרכו הלך בדרך ה', והתנהגותו הייתה התנהגות הגונה וישרה לשם שמיים. אם בניו הולכים בדרך רעה, המבחן הוא שגם הוא הלך בדרך רעה והתנהגות שלו הייתה

התנהגות לא הגונה, ומעשיו לא היו לשם שמיים.

בזזה אפשר לדקדק בפרשת השבוע "וְאֵם מִשְׁדָּה אֲחֻזָּתוֹ יִקְדִּישׁ אִישׁ לֵה' וְהָיָה עֲרֹכָךְ לְפִי זָרְעוֹ" רק לפי זרע האדם וההתנהגות של האדם, נדע האם "מִשְׁדָּה אֲחֻזָּתוֹ", האם ההתנהגות שלו הייתה להקדיש אשה לה' מזרעו, נבין את דרך האדם אם היא דרך אמיתית ודרך נכונה או שלא הייתה דרך הגונה ולא הייתה דרך ישרה.

**השמוח בחלקו ועושה את רצון השם
במסירות נפש זוכה להיות בחינת
ממלכת כהנים וגוי קדוש**

התורה הקדושה אומרת שלפני מתן תורה הקב"ה אומר לבני ישראל "וְהֵייתֶם לִי סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת כְּהֹנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ" (שמות יט, ה-ו) הקב"ה מבטיח לעם ישראל שיהיו סגולה מכל העמים שיהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש כי לי כל

הארץ. נבוא ונשאל מה הקשר בין "כי לי כל הארץ" לבין ההבטחת הקב"ה שעם ישראל יהיה ממלכת כהנים וגוי קדוש? ועוד נשאל מה הפירוש ממלכת כהנים, לא מצאנו בשום מקום בתורה שיש לכהנים ממלכה, הרי לכהנים אין נחלה ואין להם חלק בארץ ישראל, אם כך מה הפירוש ממלכת כהנים ומה הקשר שהקב"ה אומר כי לי כל הארץ?

אז אולי אפשר לבאר ולומר כך, המדרש אומר (בר"ר ה, ח) **לְמַה נִקְרָא שְׁמֵה אֶרֶץ, שְׁרָצְתָהּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֶה**. בבריאת העולם הקב"ה הלך לכל הבריאה כולה ושאל את כל הבריאה האם הם רוצים להיברא או לא, הקב"ה הלך לבהמה ושאל את הפרה האם היא רוצה להיברא או לא, הפרה שאלה מה זה אומר להיות פרה, הקב"ה הסביר לה היא אמרה כן והשם ברא את הפרה. הקב"ה שאל את העץ האם הוא רוצה להיברא וגם לעץ הקב"ה הסביר מה זה להיות עץ, העץ הסכים והקב"ה ברא אותו. לפני שהקב"ה ברא את כל הדברים בעולם הוא שאל אותם לפני כן, אחרי שענו כן הקב"ה ברא אותם.

הארץ היא הדבר הכי פחות ומבוזז בבריאה, דורכים על הארץ, יורקים על הארץ, ואפילו שהיא הדבר הכי מבוזז בעולם הארץ נקראת כך שרצה לעשות רצון קונה, רצה ואמרה לקב"ה מה שאתה אומר לעשות אני עושה, אתה רוצה שאני אברא אני לא מחכה ושואלת שאלות, אלא היא רצה ונבראה. לכן דרך ארץ קדמה לתורה, אם האדם רוצה להתחזק בתורה שיראה את הדרך של הארץ איך שהיא התנהגה ורצה לקיים את רצון השם בלי לשאול שאלות ולהסתכל על הכבוד והמעלה שלה, ומשם ילמד האדם איך להתנהג בתורה ובדברים.

אדם שבא לשיעור תורה ואומר לא כיבדו אותי, לא אמרו לי ולא עשו לי, אדם שהולך לעבודה אומר לא יהיה לי, מה יהיה לי ואיך יהיה לי. אדם שבכל דבר רואה את עצמו ולא רואה את הקב"ה, צריך ללמוד מהארץ שמסמלת דרך ארץ קדמה לתורה, לפני שתהיה לך תורה שתהיה לך דרך ארץ ותדע לכבד את הדברים כמו שצריך, כמו הארץ שרצה לעשות רצון קונה מבלי להסתכל איפה המקום שלי ואיפה

הכבוד שלי, מה האינטרס שלי ומה ישאר לי ומה לא ישאר לי. ברגע שהאדם מתחיל לחפש מה יהיה לו ואיך יהיה לו, מחפש את כל הדברים האלה, הוא מאבד את הכל.

לכן למרות שהארץ יודעת שהיא מבוזת ומושפלת ודורכים עליה, לא עושים לה אף חשבון ולא עושים לה אף כבוד, עם כל זה הארץ התנהגה בפשטות ובצניעות ובריצה גדולה לעשות את רצון השם זכתה להיות נצחית ונשארת לעולם, כי שמחה בחלקה וקיבלה את הכל באהבה וזו המעלה הגדולה של הארץ.

אם כך הקב"ה בא לבני ישראל ואומר להם לפני מתן תורה "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֹנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" צריך לדעת שהקב"ה ברא את העולם בגבולות, אדם שאין לו גבול שם הבעיה שלו בחיים מתחילה. כל אדם צריך לדעת בחיים מה המקום שלו, כמו שאומרת הגמרא (יומא לח.) אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך. הושיבו אותך פה כי זה הכסא שלך ונכתב עליך לשבת פה, לא יעזור

לך כלום ולא תוכל לשבת על הכסא הזה אם זה לא נכתב לך. הושיבו אותך שם בסוף, לא תוכל לבוא לאף אחד בתלונה כי כך משמיים נכתב עליך לשבת בסוף. בשמך יקראוך אדם אומר למה לא קוראים לי בשם אחר ולזה קוראים דוד או משה או שם אחר, כי בשמך יקראוך הקב"ה קבע לכל אדם איך יקראו לו. ומשלך יתנו לך נכתב לך מאה אף אחד לא יכול לקחת לך את זה, גם אם ינסו לקחת ויעשו הכל, צריך להאמין בה'.

הרבה פעמים אנחנו רואים רבנים שאוספים כסף ומדברים לשון הרע על זה ועל זה, בגלל שפוחדים שיקחו להם והם לא מאמינים בה'. אדם מדבר לשון הרע כי הוא לא מאמין בהשם, הוא חושב שאם ידבר לשון הרע הוא יקלקל לשני כי אולי לקח לו. צריך אמונה בה', צריך לתת מוסר לא על לשון הרע אלא על אמונה בהשם שחסרה לאדם. בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך, החיים נבנו שלכל אחד יש את המקום שלו אתה פה והוא שם, וזה התחיל במתן תורה. משה רבנו היה

ראשון שעלה לקב"ה, בין משה לאהרן היה מרחק גדול הם לא עמדו ביחד במתן תורה, בין אהרן לבנים שלו היה מרחק, בין הבנים של אהרן היה מרחק לזקנים ומהזקנים היה מרחק של מיל לעם ישראל. ממתן תורה הקב"ה שם את העולם בסדר מסוים, שלא כולם באים ונדחפים אלא ממתן תורה הקב"ה עשה סדר, משה רבנו עלה וממנו מרחק לאהרן לבנים שלו, לזקנים ולעם ישראל, סדר גדול ביותר.

אדם שמתחיל לחשוב איפה אני ולמה הוא שם ואני פה, למה משה פה ואני לא, הוא מתחיל לקלקל ולהרוס את הכל. אדם אומר אני גדול והוא קטן או אתה גדול ואני קטן, אדם שמתחיל להיכנס כך בדברים הורס את כל התורה ואת כל הדברים הגדולים. "פי לי כָּל הָאָרֶץ" האות ל' על פי הקבלה זה הסמל של התורה והתלמידי חכמים, כי היא עולה למעלה והולכת לצד ויורדת למטה אז האדם יכול להיות בחינה של האות ל' גדול בתורה או להיות בחינה של האות י' הקטן בתורה, אומר

הקב"ה "כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ" הגדול בתורה והקטן בתורה כולם שלי וכולם אותה מעלה ומדרגה. האדם לא יכול לעלות על השני ולא יכול לרדת מהשני כי לי כל הארץ, יש סדר ואיפה שהמקום שלך זה המקום שלך ואיפה שהמקום שלו זה המקום שלו. הקב"ה אומר לבני ישראל לפני מתן תורה כדי שתגיעו לדרגות הגבוהות ביותר תהיו בחינת לי, בין הגבוה ובין הקטן בדרך של מסירות נפש כל הארץ שרצה לעשות רצון קונה, אז תזכו לכל הדרגות הגבוהות והדברים הנשגבים ביותר להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש.

ל"ג בעומר והילולת רבי שמעון בר יוחאי

כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק

בכל פעם שמדברים על רבי שמעון בר יוחאי יש לנו פחד ואימה, חרדה גדולה בגוף, אי אפשר להבין בדעת את הכוח והגדולה של רבי שמעון בר יוחאי. בימים שהיו לנו לא פשוטים, אם לא רבי שמעון בר יוחאי והתורה של רבי שמעון בר יוחאי "לולי תורתך שעשעי אַז אַבְדְתִי בְעֵינַי" (תהלים קיט, צב).

תמיד יש בדעתנו את הגמרא שאומרת (ברכות ט. , גיטין יט.) כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. לא מצאנו באף תנא ובאף אמורא, באף אחד מהנביאים ומהגדולים של עם ישראל שהתורה מתבטאת עליו בצורה כזו שראוי שכדאי הוא לסמוך עליו בשעת הדחק. מה המיוחד ברבי שמעון שבזמן שיש לאדם צרות ובעיות, דברים קשים אז כדאי הוא רבי שמעון, טוב לאדם לסמוך עליו בשעת הדחק וכך יראה ישועה. אף אחד לא זכה שהגמרא תגיד עליו מה שאמרה על רבי שמעון, למה זכה רבי שמעון בר יוחאי מה שלא זכו משה רבנו והאבות הקדושים

של עם ישראל, מה המיוחדות והכוח של רבי שמעון שזכה למה שאף אחד לא זכה?

אז אולי לבאר ולומר בפחד ואימה יסוד גדול על רבי שמעון בר יוחאי, המדרש (שמו"ר נב, ג) מספר שפעם אחת היה תלמיד של רבי שמעון בר יוחאי שנסע לחוץ לארץ ועשה עסקים ונהיה עשיר. כל התלמידים של רבי שמעון התחילו לקנא בו למה הוא עשיר ולהם אין, למה הוא הצליח והם לא. התחילו התלמידים לחשוב אולי יפסיקו ללמוד ויצאו לחו"ל לעבוד כמו אותו תלמיד ולהתעשר. רבי שמעון בר יוחאי אסף את כל התלמידים שלו והלך איתם מחוץ לעיר לבקעה של פגי מדון, אמר רבי שמעון בקעה בקעה מלאי דינרי זהב, המדרש אומר שהבקעה התחילה להתמלא בזהב.

אמר להם רבי שמעון מי שרוצה את העולם הזה שיקח את העולם הזה, מי שרוצה את העולם הבא שלא יגע פה ולא יקח כלום וזה מה שכתוב (משלי לא, כה) "וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" מי שרוצה להיות שמח ליום אחרון לא יגע, מי שרוצה את העולם הזה פה יקח. המדרש אומר שתלמידי רבי שמעון הבינו ולא רצו ולא לקחו מהבקעה כלום.

וואים פה שהחיים זה דבר מאוד מורכב, החיים מחולקים לדברים של העולם הזה דברים גשמיים ולדברים רוחניים של דבקות בקב"ה לעתיד לבוא לעולם הבא. יש חילוק בדברים, אדם שרוצה עולם הזה יקח עולם הזה, אדם שרוצה עולם הבא יחכה ויקח עולם הבא. התלמידים ראו תלמיד שהתעשר וחשבו שזה טוב, אמר להם רבי שמעון אתם רוצים עושר תיקחו מהבקעה, אם אתם לא רוצים שזה יגרע לכם מהעולם הבא, אל תגעו בזה. יש אנשים שרוצים את העולם הזה והקב"ה נותן להם את העולם הזה, יש אנשים שמבינים את העומק שהעולם הבא זה הדבר העיקרי וזה "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" שהאדם מחכה לשחוק ולשמוח ביום אחרון מתי שיחזיר את הנשמה שלו לקב"ה.

הגמרא מספרת (שבת לג:) מתי שרבי שמעון בר יוחאי דיבר כנגד הרומאים והחליטו להרוג את רבי שמעון, הוציאו עליו כרזות שהוא מבוקש וצריך להרוג אותו כי עשה דברים רעים נגד המדינה. רבי שמעון בר יוחאי ברח לבית מדרש בלוד שם ישב תקופה ואשתו הייתה מביאה לו לאכול ולשתות. רבי שמעון פחד שיתפסו את אשתו ויענו אותה, ברח רבי שמעון למערה

והתחבא שם שלוש עשרה שנים. בזמן שהוא היה במערה, הקב"ה עשה לו נס ונברא עץ חרוב שממנו אכל. כל המפרשים שואלים למה דוקא עץ חרוב ולא עץ אחר, הרי חרוב זה דבר לא טוב והגמרא אומרת (שבת כד): שחרוב זה מאכל לבהמות והרמב"ם אומר (ספר המדע, הל' דעות ד, יא) שחרוב זה מלשון חרבות לבטן זה אוכל לא טוב. אם כך למה דוקא חרובים הקב"ה ברא לרבי שמעון ולא אוכל אחר?

אז אולי אפשר לבאר ולומר, הגמרא אומרת (בכורות ח.) שחרוב מהרגע שזורעים אותו ועד שנותן את פירותיו לוקח שבעים שנה. הגמרא מספרת (תענית כג.) על חוני המעגל שפגש אדם שזורע עץ של חרובים ושאל אותו בשביל מה הוא זורע אם זה יגדל רק עוד שבעים שנה, ענה לו אותו אדם שאבא שלו זרע בשבילו לפני שבעים שנה והוא זורע לילדים שלו לעוד שבעים שנה. אם אדם לא יודע להסתכל לטווח ארוך זה לא טוב וכך אפשר שזה מה שרצה הקב"ה לרמוז לרבי שמעון בר יוחאי, אתה הולך למערה ושם במערה יש סבל קשה. זוג אחד של בגדים היה לרבי שמעון בר יוחאי במשך שלוש עשרה שנים היה מוריד את הבגדים וקובר את

עצמו בחול ללמוד תורה, בשעת התפילה יוצא ומתלבש בשביל התפילה ואחרי התפילה שוב חוזר ללמוד תורה בתוך החול, עד שהגוף שלו כולו העלה פצעים ומוגלות דברים קשים ביותר.

רבי שמעון בר יוחאי סבל גדול והקב"ה רצה להראות לו כמו עץ החרוב שזורעים אותו לשבעים שנה, כך הסבל שאתה עובר הוא לא לעכשיו ולא תקבל עליו שכר היום, השכר הוא "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן". אתה לומד תורה והתועלת ללימוד תורה שתקבל זה ליום אחרון כמו החרוב שזה לשבעים שנה, גם התורה זה לשבעים שנה לזמן ארוך. אין שכר בעולם הזה כמו שהגמרא אומרת (עירובין כב.) **היום לעשותם ומחר לקבל שכרם** השכר הוא בעולם הבא לא בעולם הזה. לכן הקב"ה סימן לרבי שמעון דוקא עץ חרובים ולא עץ אחר, שהשכר יהיה לעתיד לבוא ולא עכשיו שלא יחכה עכשיו לשכר.

מי שרוצה מהר שכר זה לא דבר טוב, יהודי צריך לחכות לאורך זמן למה שהוא עושה. הקב"ה רומז לרבי שמעון אתה נמצא במערה ורוצה כל רגע לבדוק מה יהיה ואיך יהיה, איפה הקב"ה, זו לא הדרך. הדרך של השם כמו חרוב, הקב"ה ברא לו את החרוב שלוקח שבעים שנה

לברוא בנס, כדי לסמן לרבי שמעון תחכה אין שכר בעולם הזה.

ואפשר גם לומר שחרוב זה אותיות בחור, בחור צעיר שהולך וחושב על החיים. מתי שבחור בצעירות הוא חושב על הרגע, רוצה לקבל מהר את הכל. אומר לו הקב"ה לבחור תהפוך את השם שלך מבחור לחרוב ותחשוב כמו חרוב. בחור שחושב מה הרווח וכמה אני מקבל, אני לא רואה את הרווח, זה לא טוב. אלא צריך להסתכל כמו חרוב לטווח ארוך ואז יהיה לו טוב בדרך. אם הוא מסתכל לטווח קצר, רע לו בדרך כי הוא לא מקבל מהר מה שרוצה.

אדם שחושב שהתורה והמצוות זה כמו מכונה ששמים שקל ויוצאת פחית, הוא לא יקבל ככה את התורה והמצוות, הוא ישים ולא יצא לו כלום. צריך לשים את התורה והמצוות ולחכות זמן עד שהקב"ה חושב שזה הזמן והעת שכל הדברים מסתדרים לקבל מה שהקב"ה רוצה שתקבל. אדם ששם במכונה ומחכה מהר לתשובה, היא לא תבוא, תמתין עד מתי שהקב"ה רוצה שתקבל ממנו את מה שמגיע לך, זה יגיע אליך. אם תזדרז מהר תאבד את הכל ולא תקבל כלום. רבי שמעון בר יוחאי הבין

את הדבר הזה ולכן סבל והמתין, לא ציפה ולא חיכה, עשה את הכל במסירות שאין כדוגמתה וזה הכוח הגדול של רבי שמעון בר יוחאי.

אולי אפשר עוד לבאר על רבי שמעון בר יוחאי, המדרש אומר כשרבי שמעון ובנו כשהיו במערה היו אוכלים חרובים ותמרים וכך מובא במדרש תלפיות שהביא קבלה איש מפי איש עד רבי שמעון בר יוחאי דבר של פחד גדול, שאילן החרובים שהיה אצלו במערה בכל שבת היה משתנה לעץ תמרים. נשאל מה העניין בעץ התמרים, למה דוקא לעץ תמרים ולא לפרי אחר?

כתוב על רבי שמעון בר יוחאי בספר "בית אהרן" מי שיש לו אמונה בגדולתו הגדולה והקדושה של רבי שמעון בר יוחאי, יש לו כוח וחיוזוק על ידי רבי שמעון בר יוחאי וכשם שהקב"ה הוא להכל, כך רבי שמעון בר יוחאי הוא לכל אף לפחותים. זה דבר של פחד ואימה, מי שהאמונה שלו חזקה ברבי שמעון בר יוחאי אז רבי שמעון בר יוחאי איתו בכל הכוח בכל הדברים. וכמו שהקב"ה הוא לכל, כך רבי שמעון בר יוחאי לכל, אם כך איך בן אדם מגיע לכזו מעלה וגדולה, מה הכוח של רבי שמעון ואיך הוא זכה לכך יותר מכל התנאים?

אז אפשר לפרש ולבאר את עניין עץ החרוב שנהפך לתמר כל שבת, התורה הקדושה מונה לנו את הפירות בשבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, לפי הסדר שמופיע בתורה (דברים ח, ח) זית, תמר, גפן. זית הוא הראשון מהפירות, אבל הגמרא אומרת (הוריות יג): בזית יש בעיה מי שאוכל זית התורה שלו משתכחת. ולכן התורה אומרת שארץ ישראל השתבחה בזית שָׁמֹן, הזית עצמו הוא ראשון ומי שאוכל יכול לשכוח את הלימוד של שבעים שנה אבל השמן של הזית במעלה יותר גדולה שהוא מחזיר את הלימוד של שבעים שנה.

אחרי הזית בא תמר שהמעלה שלו היא מעלה גדולה וחזקה ביותר, הקב"ה רצה לתת לרבי שמעון בשבת שהוא במעלה גבוהה ביותר, שהעץ של החרובים של כל השבוע משתנה לעץ תמרים, זה נהיה משהו אחר כי שבת מעין עולם הבא. והצדיק "צָדִיק פְּתֹמֵר יִפְרָח" (תהלים צב, יג) רבי שמעון כמו תמר שבשבת פורח ומשתנה להיות דבר אחר. וזה הכוח הגדול והסיבה שהקב"ה שינה לכבוד רבי שמעון את הדברים בשבת קודש.

וידועה השאלה שמביא הבן איש חי שרבי שמעון בר יוחאי העיד על עצמו כל חייו להקפיד על שלוש סעודות בשבת, אם יכל רבי שמעון לאכול שלוש סעודות הרי היה לו רק חרוב ותמרים? עונה הבן איש חי שרבי שמעון בשבת היה לומד תורה ומקדש את עצמו ולומד ענייני סעודת שבת כמו שאכל סעודת שבת. וכך גם בשאר המצוות ארבעת המינים ומצוות שלא היו לו במערה, על ידי שרבי שמעון היה לומד את העניינים של המצוות האלו, נחשב לו כמו שקיים את אותה מצוה וזה הכוח של רבי שמעון בר יוחאי על ידי לימוד התורה שהרים את רבי שמעון כמו שקיים ממש את הדבר.

וכמו שהגמרא אומרת בירושלמי (ר"ה א, ה"ג) שהקב"ה מקיים את כל התורה כולה, אבל לקב"ה אין לו גוף ולא דמות הגוף אז איך מקיים את כל התורה כולה? אלא על ידי שהקב"ה לומד את התורה, את הסודות שלה והעמקות שלה יש בזה כאילו שמקיים את התורה וככה הקב"ה מקיים את התורה.

הגמרא אומרת (סוכה מה:): **ואמר חזקיה א"ר ירמיה משום רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה**

ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו. דבר זה מפחיד, רבי שמעון אומר שיש לו כוח לפטור את העולם מהדין מיום שנולד רבי שמעון ואומרים רבותינו הקדושים שבזכות הסבל שסבל יכול לפטור את העולם כולו מהדין ואם רבי אלעזר בנו איתו, יכול לפטור את העולם מהדין מיום שנברא העולם. ואם יותם בן עוזיהו איתם, מיום שנברא העולם עד סופו. מה מיוחד ברבי שמעון ורבי אלעזר ויותם בן עוזיהו שיכולים לפטור כך את העולם מהדין? מה הכוח שיש לרבי שמעון שהוא מעיד על עצמו לפטור את העולם מהדין?

וממשיכה הגמרא ואמר חזקיה א"ר ירמיה משום רשב"י ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן רבי שמעון אומר אין הרבה בני עליה, אם יש אלף אני והבן שלי, גם אם בסוף ישארו שניים זה רבי שמעון ורבי אלעזר. איך ככה רבי שמעון בר יוחאי יכול להעיד על עצמו כזו עדות שהוא הגדול מכולם?

אזאולי אפשר לבאר ולומר על פי דברי רבותינו יסוד גדול, המעלה הגדולה של רבי שמעון בר

יוחאי ורבי אלעזר ויותם בן עוזיהו עד ביאת משיח שאפילו הם לא יודעים איזה עבירות עוד אנשים יעשו. רבי שמעון ורבי אלעזר נקראים בני עליה, תמיד אדם עושה מצוה ומקבל עליה שכר בעולם הזה, אדם למד תורה קיבל משהו שכר מהקב"ה על מה שעשה. רבי שמעון רבי אלעזר ויותם בן עוזיהו סבלו סבל מתמשך שלא נגמר ולא לקחו שום שכר בעולם הזה על כלום ובגלל שלא לקחו וקיבלו שום שכר בעולם הזה כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. לכל צדיק היה שכר בעולם הזה אפילו במשהו מועט, אבל לרבי שמעון לא היה כלום וזה הכוח לסמוך עליו בשעת הדחק שאין לו התחלה ואין לו סוף. רבי שמעון נפטר מושלם, לא היה צריך את העזרה של הבנים שלו שיעשו מצוות וירימו אותו בשמיים, רבי שמעון הגיע לתכלית של השלימות.

אם כך כל דבר שהאדם רוצה להינות מהעולם הזה הוא מאבד את הכוח שלו, התלמידים ראו תלמיד מצליח, רבי שמעון אמר להם ותשחק ליום אחרון. רבי שמעון למד מהחרוב שאין הנאות בעולם הזה, עושים ולא מחכים לשכר. מתי שרבי שמעון למד את זה והבין את זה, הלך

בדרך הזו וחיזק את הדרך הזו שתהיה העיקר שלו אז רבי שמעון הגיע לכדאי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, מה הקב"ה לכל אף רבי שמעון בר יוחאי לכל, כי הוא לא נהנה מכלום, לא חיכה לשום הנאה בעולם הזה והכל אצלו היה מושלם ולשם לשמיים. לכן זכה שכוחו כ"כ עצום והאר"י הקדוש אומר אדם שקורא אפילו שורה בזוהר הוא מנקה את הנפש שלו זה כמו שמכניסים את האדם למכונת כביסה ומכבסים את כל העוונות שלו.

מי שמאמין ברבי שמעון בר יוחאי אמונה חזקה, רבי שמעון בר יוחאי איתו ועם האמונה והתמימות זוכים לכל הדברים הגדולים. ובזכות רבי שמעון בר יוחאי הקב"ה יתן לכל מי שהוא חלק מ"שובה ישראל" שפע ויתמלאו משאלות ליבו לטובה, וכל מי שמוסר נפש על "שובה ישראל" זכות רבי שמעון בר יוחאי בכל אשר יפנה ישכיל ויצליח וזכות כל העשרות אלפי פעמים שסיימו ב"שובה ישראל" את הזוהר הקדוש, רבי שמעון ישפיע שפע גדול על כל אחד ואחד מאיתנו.